"वर्मेख भाषा विवासा तसा पुत्रचतुर्यम्। वन्याप्तं सुनिशार्द्यः। योगप्राक्तविचारकम्॥ केंग्रहः सनत्कुमारीश्भूदृद्धितीयच सनातनः। हतीय: सनकी नाम चतुर्यं सनन्दनः । वाद्यवेत्तारमपरं कपिलं वोष्मासुरिम्। इट्टा पचित्राखं श्रेष्ठं योगयुक्तं तपीनिधिम् ॥ ज्ञानयोगं न ते ददुार्चायांची श्रिप कनीयवाम् ॥" (चतुर्दभदापरे वेदवसनाह्यमेव बास व्यासीत्। वया, देवीभागवते। १। १। २६। "चयोर्ग्रे चानारिचो धमायापि चतुर्ग्रे ॥" यथा, च ब्रशाकी। २० वाधाये। "धमी नारायको नाम वाससु भविता यहा। तदाधारं भविष्यामि भविष्यामि महासुनिः ॥ बालखिखात्रमे पुरापर्वते गत्ममाद्ने। तत्रापि सम ते पुत्रा भविर्षात तपोधनाः । सुधामा कथपचेव कनिष्ठा विरवासधा। मम योगवजीपेता विमना सुईरेतसः ॥ प्राप्य माहेश्वरं तेजो बद्रजीकाय संखिता: " कचित् द्यास्य वेपरीक्षकचनन्तु कच्चभेदादवि-रहमिखधिगनायम् ॥ ) धर्मनताच्यां यथा,---"पाने दार्गं मतिः जलो मातापिनीच पूजनम्। श्रहा बिकावी यास: बिह्म धमीलच्यम् ॥" इति पाद्मीत्तरसकम् ॥ # ॥

यमाज्ञानि यया, पात्रभूमिकके।

"त्रच्याँच वल्लेन तपया च प्रवर्णते।

दानेन नियमेनापि चमाग्रीचेन वज्ञमः! ।

वाद्या सुण्णान्या च चक्तिनापि वर्णते।

एतेर्ज्ञमिरङ्गेस्य धम्मेनेन प्रक्षचित्।

"व्यत्रेज्ञमिरङ्गेस्य धम्मेनेन प्रक्षचित्।

"व्यत्रेज्ञमिरङ्गेस्य धम्मेनेन प्रक्षचित्।

"व्यत्रेज्ञस्य व्यव्यामेने दमी भूतद्यातपः।

त्रच्यकं ततः चक्रमदुकोग्रः चमा धृतः।

वनावष्य धम्मेन्य ग्रवमेतदुरावदम्॥"

ववेद्यवच्यवर्गानी धर्माद्यो हरेः परं गमि
वाना । यया,—

"श्रावणामो धर्म्भिकंगन्नापच भारतम्।

कवेद्यवच्याच्याने ययौ स्वाः चरेः परम्॥

"शालयामो घरेर्म् तिंजीततायस भारतम्। कवेर्रेश्चरस्यान्ते ययौ स्ना घरे: परम्॥ वावत्र धर्मे वस्त्र वेदास यामदिवताः। ततं तपसानस्त्रं यस्त्री: वाहमेव स॥" दति अस्त्रेवतीं प्रस्तिस्त्रसम्॥ ॥॥

धनीधारकामावि वचा,—

"वच खानं तवाधारी वदानि मूबतां विमी !!
वैधावेह च बर्वेह विताह बच्चाराहित ॥

धांतवतात प्राचेद धानप्रकाह निच्छ ।

वृषेत धन्मधीवेह चतृत चहे म्हणातिह ।

विचारित मूहिह बतृवंचगैतिहातेह च ।

वह लं बमातं पूर्यो धन्मराज ! विराजते ॥

कुमे हुमे तवाधारा एते पुर्वतमा जनाः ॥"

व्याद च ।

"बन्धावट विक्तेष्ठ तुलवी चन्द्रनेष्ठ च। देनार्षेष्ठ च पुर्वेष्ठ विवासानी श्रीकृष्ठ ॥ देनाक्येष्ठ तीर्षेष्ठ यता ग्रम्ब्यूचेष्ठ च। वेदवेदान्न व्यवस्थानेष्ठ च वशास्त्र च॥

मीलवागुवनामीलमृतिगीतस्ववेद्व च। त्रतपूजातपोन्याययज्ञयाचिस्यवेषु च । दौचापरीचाभ्रपयगोस्गोव्यदभूमिषु। जवां ग्रहिष्ठ गोस्टेष्ठ विद्यमानो हि पद्मस्ति । क्षप्रता ते न भविता धम्में तेष्ठ खावेष्ठ च ॥ धर्माग्यस्थानानि यथा,--"एतद्यष्ठ कप्रता ग्रम्य तत् ऋता। पुंचलीय तर्यहेतु २ य नरचातिनाम् ॥ गरपातिष्ठ गीचेष्ठ नासेष्ठ च खरेष्ठ च। देवतागुरुविपेषु पाल्यानां घनशारिषु ॥ व्यवज्ञरेत धूर्तेत चौरेत रतिभूमित । वुरोदरसुरामानकवाचानां खवेह च ॥ भाषयामयाधुतीयपुरावर्षितेव च । दख्यसीष्ठ देवेष्ठ तालकायास गर्विष्ठ । अविजीविमधीजीविदेवलयामबाजिष्ठ । रुवाइसर्वेकारणीविद्यंगेमणीविद्य । भर्त्र निब्दतगारी ह जीजिते व पंस प। दोचायन्यविद्याभक्तिविष्टीनेष्ठ दिलेय च ॥ खाङ्गकन्याविक्रयिष्ठं खयोविदिक्रयिव्यय । भाजयामसुरयस्यभूमिविक्यिष्ठ प्रभी ! ॥ मिनदोविकतभेषु यवविश्वासवातिष् । भ्रवागतशीनेय जामितबीय तेव च ॥ श्यामाचीतिशीवेष्ठ तथा वीमापशारिष्ठ । बामात्त्रीधात्तवा बीभाव्यवाखाद्वप्रवादिश्वा पुर्ववन्नविद्योगेष्ठ पुर्ववन्नविद्योधिष्ठ । स्यातुमेतेष्ठ निन्बीष्ठ नाविकारस्व प्रभी ! ॥" इति असविवर्ते श्रीत्रवाणकाखके ३२ वध्याय: ॥ देवादीमां यस्मी यथा,---

सुकेशियराच । "विषयमी मनेहमाः किमाचरम्बत्कियः । ममामिक न वीद्गित देवाद्यास्तु तदुचताम् ॥

भाषय क्षतुः। देवानां प्रयो धकाः वहा बन्नारिकाः क्रियाः । जाध्यायवेदवेक्तं विज्ञुपूजारतिः स्ट्रतिः ॥ देळावां वाचुभावित्वं मात्वर्ये युद्धसत्क्रिया। विन्द्रने नीतिश्राकाची प्रश्चितिवराष्ट्रता ॥ विद्वानासुदिवी बन्ती वीगञ्जतिरहत्तमा। खाध्यामं मध्यविद्यानं भिक्षद्यियामपि खिरा ॥ उत्जरोपायमं भीयं कृत्ववाद्येव वाहिता। वरखवां खिरा भित्रां खर्की धर्म उचते ॥ विद्यावरत्वमतुर्वं विश्वालं पौरवे मति:। विद्याघरायां घर्मारेच भवात्वां भक्तिरेव च । मात्यवंषिदाषेदिलं भिताः साबी तथा सिरा। की ग्रस्तं सर्वि प्रस्पेष्ठ वकी: केम्प्य वर स्टूत: ॥ नच्चममाविलं योगाभासरतिक हा। चर्वत्र कामचारिलं बर्मारेयं पेडक: स्ट्रत: ॥ वक्षचर्यं यताशिलं जयज्ञानच राज्य ।। नियमा धर्मावेहित्यमार्थे धर्मी प्रचलते । खाध्यायं बद्धाचयंच दागं बजनहेद च। व्यकार्यस्यमनायार्थं स्वाधितः एशास्यः ॥ जितिन्त्रयमं ग्रीचच माम्रच्यं ४-सद्यते। प्रकृरे भाष्त्ररे देवी वसीरेयं भागवः स्हतः ॥

घनाघिपतं भोगानि खाधावं ग्रहरार्धनम्।
च्रह्वारमग्रीच्च धर्मीर्थं गुज्ञकेन्ति ॥
परहाराभिमधिलं परार्थेशि च कीलुपा।
खाधावकानके भक्तिधेम्मीर्थं राज्यः खतः।
पश्राचानम्बं धर्मः चहा चामिवस्त्रता।
पिश्राचानम्बं धर्मः चहा चामिवस्त्रता॥
योगवन्त दाहश्रेताः यह धर्माच राज्यः।।
प्रभावा कथिताः पृत्या दाहश्रेव गतिप्रहाः॥"
दित वामनपुरावे ११ च्यायाः॥

धनाधनावयम्। यथा,— "अहिंवाकच्यो धन्नों हिंवा चाधनावच्या।" हति महाभारतम् ।

"दिद्यविद्यती असी श्राम्केसाहियायः ।" रति श्रीभागवतम् ।

"विश्वितक्रियया वाश्वी धमा: पुंची गुबी सत: । प्रतिविद्वक्रियावाध्य: च गुबीरधमा चचते ।" इति धमादीपवा ॥

(इस्तवंशीयवृपविश्वेषः। यथा, भागवते।धार्वाधाः "हस्रोस्त तगयो वसुः वितुक्तस्थासम्बद्धाः। धारम्बस्य मान्यारक्षस्थ धर्मस्वतो एतः॥") धर्मकर्मा, [नृ] स्तो, (धर्माध धर्मस्य वा कर्मम् कार्यम्।) धर्मकार्यम्। स्रभाडरप्रतिपादक-विवा। यथा,—

"वेद्याबाहतं वक्षकमे तज्जन्न परम्।" इति त्रक्षित्रते प्रज्ञतिख्यम्।

इति त्रज्ञवंतर्ग प्रजातिस्य ।। धनीवायः; पुं, (घन्नाय वावी देशीयस्य।)

वृद्धः । इति जिनाकश्चितः ॥ धर्मानीनः, श्वं, (धर्माका कीन इतः ।) शाकनम् । राजशायनभ् । इति गुरनर्गे जिनाकश्चितः ॥ धर्मानीननः, श्वं, (धर्मानीन + संशायां नन् ।) अभानीननः, श्वं, (धर्मानीन धर्माः विद्वारत्नावनी ॥ धर्मानीनुः, श्वं, (धर्माकामो धर्माः विद्वारित क्लाः ।)

बुह:। ४ति श्रम्बरमानको । धर्माचेनं, जी, (धर्माकः चैत्रम्।) स्वयेनम्।

"बहारेटि: इत्तरीचे प्रचरामहरान्तरम्। धर्माचेचं इत्तरीचं हार्ष्योजनायधि।" इति देमचनः॥

व्यपि च।

"तरनुकारनुक्योयेदनारं रामक्दानाच मचनुक्छ च। एतत् क्रवचेत्रयमनापचनं प्रचापतेवत्तरदिद्यते।"

रति भारतपाद्ये॥

वक्रीवारे, वि ।
वक्रीवटः, वं, (वन्नीव वटः सुमन्नीरकपरिपृषेकक्षयः ।) वीरवेद्वासि प्रस्त्रहत्वसम्बोदकपूरितक्षयः । यथा, काशीसकी १२ व्यथावे ।
"द्रुवेक्षेवटोचापि सुमन्त्रीरकपूरितान् ॥"
तिह्वियेचा। व्यथ वक्षीयटक्षतम् ।
सम्बद्धस्त्रीयस्त्रीयस्त्रीयः विस प्रति
प्रतिता सङ्क्षं क्रुवात् । यथा,—